Број 191. У Новом Саду, у четвртак 26. августа 1904. Година XXXIX.

Застава излази сваки дан осим понедељника и дана за светцем.

Цена је за Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна.
За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ су у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

Босанско-херцеговачко црквено питање.

— *Од нашег нарочитог извештача.* —

Цариград, 18. авг.

После толиког отезања и сметњи, израђени статут за црквено школску аутономију православних Срба у Босни и Херцеговини, налази се пред Васељенском Патријаршијом у Цариграду. Но докле ће се још тамо налазити, то је велико питање, на које се не може још сад тако лако одговорити, јер су у самој Патријаршији избиле нове сметње.

Сазнао сам, да Патријарх Јоаким III., хоће у Синоду, да протури статут са владиним и владичанским изменама, но у томе бар за сада срећом не може да успе, јер је већина чланова Синода њих 8 чланова — Митрополита, против тога. Већина тражи, да се статут усвоји онако, како је народ у Ерцег-Босни предложио. Уз Патријарха су само тројица чланова Синода. С тога је решавање о пријему статута одложено ваљда дотле док Патријарх који стоји у служби босанске владе, не успе стећи већину у Синоду за своје гледиште. Но надати се је, да у томе неће успети и дај Боже, да не успе. Опозиција против Патријарха и иначе је силна, те се говори, да ни у босанском црк. питању неће попустити Патријарху.

О стању овог питања пише овд. француски лист „Moniteur Oriental“ ово: „Св. Синод Васељенске Патријаршије, приступиће ускоро претресу пројекта статута управе босанско-херцеговачке цркве. Једној скупштини из свих четири епархија Босне и Херцеговине, стављено је било у дужност, да изради тај статут, али мирски делегати нису се могли сложити са својим колегама монашкога реда, те је на тај начин остало дванаест спорних тачака. Ове тачке изнете су и у једном и у другом облику, како су их странке предлагале и на Патријаршији је сада да оконча неспоразум, усвајајући један или други облик тих спорних тачака. Пројекат је пропраћен и другим дотатцима, у којима су изложени мотиви једне и друге странке.

Св. Синод коме је Патријарх био у путио тај статут, изабрао је једну комисију, у коју су ушли митрополити: Никомедијски, Митилински Елфтерополијски, Д. Тандалидис, шеф прве патријаршијске канцеларије и његов помоћник Папајаку, који је у последње време обишао све босанско херцеговачке епархије, — са задатком да поднесени статут проучи. Комисија је у првом реду учинила примедбу о томе да се назив статута треба поправити. Требало би метнути: статут црквене управе „епархија“ а не „црква“ у Босни и Херцеговини јер су те цркве епархије, које зависе од Патријаршије.

Члан I. статута главни је предмет спора између световњака и свештеника. Први траже да се наимовање митрополита врши помоћу једне листе од три кандидата, које ће бирати за то (ad hoc) сазвана мешовита скупштина, други опет настојавају да се одржи status quo, сообразно конвенцији од 1880. г. о црквеној управи у Босни и Херцеговини, на име да митрополити буду постављени непосредно земаљском власти.

Комисија се није сложила на тој тачци.

На једној другој спорној тачци, комисија је усвојила погледе световњака, по којима архиђакон митрополије, који исто времено врши и дужност писара духовнога суда у епархији, мора бити биран на мешовитој скупштини и том скупштином, а свештенство је тражило да архиђакон буде непосредно постављен од стране митрополита.

Што се тиче осталих чланова статута а који се односе на питања од спорнога значаја, комисија је једнодушно усвајала као предлоге световњака код њихових противника.

Св. Синод ће донети решење у „последњој инстанцији.“

О истоме питању овдашњи грчки лист „Тахидромос“ од 17. овог месеца пише ово:

„У седници од прошлог уторника, поднет је св. синоду извештај, који је комисија саставила по питању потврде црквено-школског статута за Босну и Херцеговину. У томе извештају обраћа се пажња поглавито на оних 12 тачака, које су додате, неке од стране босанско-херцеговачких владика, неке од стране народа, неке које су решаване једногласно, неке већином гласова, а у исто време изложено је и мишљење мањине. Пошто је извештај прочитан у св. синоду, решено је, пре но што ће се доћи до коначног решавања, да се извештај добро проучи, као и сав статут тачка по тачка, и то од стране свих чланова св. синода. Тек после поднеће се статут на општој седници св. синода на решавање“.

Оба цитирана листа стоје у служби патријаршије, те сам за то сматрао за потребно, да их цитирам.

Срдан.

Почетак реформа у Русији.

Петроград, 20. августа

Величанствена престоница простране руске империје представља данас једног радосног домаћина, који дочекује драге и жељене госте. Из свију крајева, са свију страна, из најудаљенијих провинција, губернија и ујезда искупили су се просветни раденици и поборници за културни преобраћај земље и народа, да се разговоре и посаветују о једном замашном питању. Просветни прваци и управници свију школа искупили су се у Петрограду, да се договоре о реформама више и средње наставе у Русији.

Једно од врло крупних питања, које је истакнуто на дневни ред, јесте питање о ограничењу, т. з. скраћењу универзитетских студија. То се скраћење односи на време: да ђаци постигну и сврше за три године школске све оне предмете, за које су до сад морали учити четири године. Наравно, план овај треба да буде тако изведен, да универзитетско образовање и настава од тога немају никаква уштрба.

За овај предлог раде они просветни раденици, који налазе да се са универзитетских катедара предаје доста излишних предмета, којима се дух омладине не подиже и они који мисле да универзитетска омладина за време својих студија има и

ПОЉИСТАК.

БЕЗДИНСКА СЛАВА.

Бездин манастир лежи на мртвој стражи поморишког Српства. Имућан је, па се сваке године одржава у Бездину манастирска слава. Тако је и ове године одржана на Велику Госпојину слава, за коју је нарочити распоред сачињен, а ова слава се од досадањих и тиме разликовала што су из околине побожни поморишани са литијом у манастир на славу дошли.

Варјашани, Батањци и Сараволци дођоше са литијом на челу свога свештенства и учитељства, а било је народа осим из околине чак из Кикинде и Мокрина. Када су литије у очи славе пред вече приспевале, у исто време је приспео и темишварски епископ први пут у Бездин на славу и још тога вечера одржано је бденије у манастирској цркви, која ни близу није могла примити у себе сав побожан народ. Око манастирске цркве гореле су стотинама воштаница забодених у песак, што приказиваше лепу свечану слику. Само бденије је било око једанаест сата у ноћ свршено, после којег је наступио ноћни мир у манастиру, и у колико је те ноћи мир овладао, у толико је сутрашњи дан био живљи и славнији, јер си на свакоме лицу могао приметити онај свечани израз манастирских хаџија.

На дан славе, када се зајутрило, почеше стизати велика множина кола у манастир тако, да су преклилила за кратко време оно велико празно место пред манастиром.

Ја се кренух из Варјаша у Бездин када је већ јако сунце одскочило било.

Добри газда Младенови и газда Радојкови коњи понеше нас оштрим касом пут Бездина, те за часак стигосмо у омању српску општину Наћфалу, за тим у романско злогласно село Секусић и најпосле у Мунару, пређе романско а сада већ већином посрбљено мало сеоце. Када пролазисмо то мало сеоце замолим газда Младена да лагано тера, да боље видимо и уочимо новоподигнуту српску школу са својим звоником који се састоји из јаких растових ступаца из бездинске шуме о којим висе два омања звона. На самој школи стоје читка слова: »Српска вероисповедна школа.« Кануше ми неколико суза радосница када угледасмо овај видљиви знак српске свести и прегнућа. Бездински г. архимандрит Исак Дошен је настојао, да се овде школа подигне у коју сада већ преко осамдесет Српчића иду.

Прођосмо у пријатном расположењу Мунару иза које се већ виде кубета манастирске цркве. За часак стигосмо пред манастир и видесмо где је народ прекрилио простор око манастира. Разгледасмо ону лепо регулисану башту, прођосмо кроз башту која је пуна мириснога цвећа и разнога воћа. Бездин манастир се заиста поносити може онако укусно и лепо сређеним вртом.

Јутрење се већ свршило, а народ се разишао по порти и врту манастирском. Познаници се рукују, а непознати се упознају и брзо спријатеље уз пријатељске поздраве и мудре разговоре. Јер се могло јако приметити, да, бољи и отменији људи сви говоре о нашим економским приликама, о народним ма'нама, о романској најезди и о мерама шта би ваљало чинити, да се народном злу на пут стане.

Са леве стране манастирске цркве подигнута беше трибина застрвена српским ћилимима. Неки повикаше: Хајдете да чујемо говор! Народ се поче кретати и за неколико минута била је порта око трибине напуњена народом.

И говорник је говорио о нашим лошим економним и материјалним приликама, указивао је на земљорадничке задруге, као једини спас у борби за опстанак. Говорник је својим смишљеним говором учинио добар утисак на народ. И док је народ поздрављао говорника са живео! у исто су прангије и звона огласиле почетак архијерејске литургије. Чинодејсвовао је епископ са два протопрезвитера, ђаконом и више свештеника, а сараволско певачко друштво је на кору појало. Евала честитим Сараволцима што су својим лепим певањем, допринели, да ова манастирска слава на мртвој стражи што свечаније испадне.

Далеко је превалило подне, када је архи-

сувише слободна времена, те је у стању, да за краће време савлада сав онај материјал који му се даје и предаје. За трогодишњи курс универзитетских студија износи се и један практичан разлог: многим родитељима је посве тешко да четири године школују своју децу, а за три године би им се у многоме учинила олакшица, нарочито у материјалном погледу.

Ма са какве тачке гледишта посматрали питање о универзитетском образовању у Русији, јасно је, да је више образовање за државу и земљу врло потребно и корисно. И што га млади човек, који ступи на универзитет више има, у толико ће он не само свој дух више изобразити и усавршити, него у толико више отаџбини и друштву бити од користи.

Гледиште ово, да се рок школовања за једну годину скрати, наилази на препреке и доста образложено супротно мишљење.

Несумњивим фактима доказано је, да ни данашње универзитетско образовање омладине није потпуно, није савршено. Млад човек, кад изиђе из универзитета и ступи у живот и јавност, још пуно има да учи и ради, да би животом допунио оно, што му је школа дала. За три године, дакле, не може се постићи оно, за шта је потребно четири године озбиљна и тешка рада и припремања. Сасвим је без значаја то, да ли ће се услед скраћеног рока учења повећати број слушалаца по универзитетским аудиторијама, као што је без значаја то, што ће родитељи младих људи осетити олакшицу, ако им деца за једну годину раније ступе у живот, у службу, него што је то до сада било.

Ван свакога је спора, да нешто треба урадити за омладину и њено више образовање. Али скраћењем курса, скратиће се и онај квантум знања, који је за свакога образованога и школованога човека у животу и служби отаџбини неопходан.

Војном, коју Русија води са Јапаном на далеком истоку, припрема се земљиште за унутарње реформе у земљи. Једна од најважнијих јесте заиста, просветна реформа. Треба у руске и стручне и опште образовне школе унети поред националног духа, дух слободоумнији. Још и ово: више образовање, треба да је доступно и ширим слојевима друштва.

На површину искачу врло важна просветна и културна питања. За њих су заинтересовани не само држава и званични фактори, него сви сталежи, сви слојеви друштва. Сви они искрено желе добра добром руском народу, и сви они порадиће, да светлост знања и просвете продре што дубље у масу народа.

Победа рускога оружја на далеком истоку, прокрчиће пута руском двоглавом орлу и духу, да рашири своју моћ и утицај у Азији. Та победа у Азији, учиниће, да дух заталасанога слободнијега кретања и образовања, однесе победу у самој земљи над оним мрачњацима бирократским, који су над главом народа вазда држали кнуту и подигнуту песницу. Све је мањи број тих људи у Русији; али је њихов утицај још непрестано осетан.

Матушка Русија дигла је главу и забринуто гледа својим дубоким очима преко пустара, степа и планина на далеки исток. Тамо је одлетио њен орао; оданде ће донети у крвавом кљуну гранчицу мира.

А тада ће настати нови дани за руски народ и руско друштво: земља ће се отргнути и препородити. Велика значајна просветна питања, која годинама и деценијама чекају на своје решење биће решена и тада ће велико руско царство и велико руско племе почети да врши ону високу културну мисију, која му предстоји у историји људског рода.

Међународни конгрес привредних задруга.

Будимпешта, 24. августа.

Данас се састао у Будимпешти VI. међународни конгрес привредних задруга. Било је изасланика и заступника из скоро свију европских држава. Из Француске, Немачке, Енглеске, Данске, Белгије, Србије, Бугарске и др. Број страних изасланика и заступника износио је близу 200. Србију заступа М. Адамовић секретар савеза и уредник „Земљорадничке Задруге.“ Овде напомињем, да је у програму, да многи чланови конгреса оду у петак у Београд и виде српску престоницу.

Ханри Волф, председник међународних привредних задруга изјавио је на почетку, да ће овом конгресу председавати гроф Шандор Кароњи, да ће потпредседник бити гроф Јосиф Мајлат, а тајник др. Стеван Берлат.

Затим је отворио конгрес председник гроф Шандор Кароњи, те је у подужем говору нацртао развитак и стање привредних задруга у Угарској. Изнео је да задруге треба да нас препороде. Оне треба да ублаже борбу између капиталиста и социјалиста. Гроф Кароњи није међутим споменуо наше српске привредне задруге, нарочито земљорадничке, које су на много бољој основи, но мађарске задруге.

Његов говор није био искрен, јер је то хтео да прикрије. А главно му је било, да докаже, како треба створити главни савез, свију савеза привредних задруга у Угарској. Пазимо овде се крије нешто. Тешко да и из тог не провирује на крају да се књиге свију задруга морају водити на мађарском језику. Ко хоће да уђе у тај савез на част му, наше задруге ће то тешко учинити.

За тим је говорио Ханс Милер, главни тајник швајцарских потрошачких задруга. Изнео је за пример Данску где има око 1000 потрошачких задруга. Те задруге броје 140—150 хиљада породица око 7 до 800 хиљада чланова, а то значи: скоро четвртину свију држављана Данске обухвата та задруга. Задруге у Данској не продају само животне намирнице, него и семење, алате за рад, одело. У швајцарској хоће те задруге да стварају фабрике сапуна и других потреба, да би могле дати својим члановима јефтиније робу. Доказује да су се те задруге развиле, тек кад су склопиле савез, јер онда из једног извора пазаре и могу добити јефтиније робу.

Предлаже резолуцију, да све привредне задруге, не само у варошима, него и на селима стварају потрошачке задруге, (заједничке дућане) јер те задруге шире дух штедње међу народом и подижу му благостање.

Ова је резолуција усвојена.

Ласло Деметер предлаже с тим у свези, да они који хоће да стварају потрошачке задруге ступе у савез и да тек помоћу савеза створе задругу, како би те задруге биле једнообразне и створене на доброј и корисној основи.

Даље, да држава не доноси законе, који спутавају ове задруге, јер су прилике у разним крајевима државе врло разне. Даље, с обзиром на надничаре и сиротињу, да потрошачке задруге могу продавати животне намирнице и онима који нису чланови.

О овоме предлогу гласаће се сутра.

Ово је укратко рад првог дана овог конгреса.

Крунисање краља Петра.

Пишу нам из Београда: »Крунисањем првог српског краља пре Косова ушла је Србија у ред осталих независних европских држава, призната јој је равноправност са осталима и ударен је темељ будућој слави и величини њезиној... Највеличанственије крунисање српско, било је без сумње, крунисање цара Душана Силног, када је тај, до сада најславнији и највећи српски владалац, прогласио себе царем и митрополита српског патријархом, дао народу, за ондашње доба најслободоумнији законик и прославио српско име широм целога света... Његово крунисање и цео обред, представила је лепо сликарска кичица (Паје Јовановића). Слика се налази у београдском музеју, и сваком Србину, који је погледи, отме се силом уздах, гледајући на њој оличену некадању славу и величину свога народа, првога цара »Србљем, Грком и Бугаром и поморским странама«..., мудрога законодавца и великог војсковођу, а поред њега и крунисаног »младог краља«, узданицу очеву, најмлађег потомка од свете лозе Немањине, доцнијег цара Уроша Нејаког.

Онде је развијен цео царски сјај и помпа. Све се искупило: велика и мала властела и велможе, свештенство (српски и бугарски патријарх, прота светогорски, безброј калуђера и мирског свештенства), војводе, војници, родбина. Поједине улоге око крунисања, подељене су међу нарочите достојанственике. Царски кесар, коњушник, коморник, пехарник, логотет (секретар) и други, сваки је имао свој одређени посао. Свита царска, давала је сјај, а велика поворка народа, занатлија, трговаца, војвода и војника, поред царског достојанства, представљала је снагу државну...

И та слава и величина, пропала је на оном тужном Косову Пољу!...

Народ се борио и није се уморио: Стотина је година већ, како је пукао први пут топ за слободу данашње краљевине, и сад, на историјски дан, првог крунисања после косовске погибије, од тога топа, сакована је круна унуку Великог Карађорђа, скиптар и државна јабука, а остатак од тога топа избациће први метак, да објасни Србији и њезиним грађанима, полазак краља Петра на крунисање...

Веће и богатије државе обављају крунисање свога владара на много раскошнији начин.

Крунисање угарског краља, извршено је са великом помпом; крунисање краља Велике Британије, било је одређено да буде са великим сјајем, али се извело много простије, јер је краљ био врло болестан.

Најсјајније пак крунисање, без сумње, је крунисање руских царева. Ту се развије помпа и сјај као нигде, а у поворци царевој, као гарда јаше, неколико средњоазијских независних владара: канова, емира и султана...

Србија је земља мала, не може развити то, што остале велике силе. Она нема племства и зато ће улоге око крунисања (оно што је код прекосовских српских владара радило племство), бити подељене међу државне достојанственике. Али она има нешто, што друге државе немају: има скоро најслободнији устав на свету и то је оно, што највише сећа на крунисање првог

јерејска служба божија довршена, када су многи причесници причешћени и када се литија око манастирске цркве обносила уз милозвучно појање ваљаних певаца и побожног народа. Док литија не стаде код трибине, док је епископ са крстом у руци благословио народ и онда отпочео јасно и гласно многобројном народу говорити. Епископ је у своме говору истицао понајвише народне ма'не, указивао је на школу, на цркву, на црквене одборе, који би требали да сузбијају штетне обичаје и најпосле је топло препоручио оснивање земљорадничких задруга.

Добро је, када се већ и наши архијереји сећају, да је куцнуо час, када сви сложно ваља да порадимо на економном и материјалном напретку народном, но није довољно само зборити него се мора и радити и делом показати и свима начинима притећи у помоћ томе покрету, а ко може више у томе погледу урадити већ баш наши црквени великодостојници са свештенством.

Три сата по подне беше, када седоше за совру звани и незвани, а народ се почео полагано разилазити и кући враћати. Вече се било спустило када нас је газда Младен и Радојко донео у Варјаш. — Но сутра дан родољубиви Јова није нам дао мира опет се вратисмо у Бездин, тамо поручасмо, боље се упознасмо, изменусмо мисли, пошалисмо се и обећасмо да ћемо се ако Бог да видети у Ходошу манастиру, који је брат бездински.

Ђ.

Седми Конгрес Српских Земљорадничких Задруга, одржан 12. маја 1904. године у Топуском, изрекао је једнодушно ово:

СРБИНЕ, НЕ ИСПУШТАЈ ЗЕМЉЕ ИЗ ШАКА, јер је свака груда, свака бразда, сваки педаљ српске земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште српско, што Срби лакомислено из шака испуштају и странцима продају — неизмерни народни губитак, сигурна и неизбежна народна пропаст, највеће српско народно издајство. (Тако, и само тако изгубили смо ми Срби многа српска села, српске општине, па и читаве српске крајеве, где се сада други шире и размећу, а још за моју годину нити ће се знати нити спомињати да је тамо Срба икад и било!

цара. Његов »Законик« и данашњи »Устав« Србијин, плодови су српског демократизма и љубави за слободом. Крунисање ће се обавити и тиме ће почети нова епоха у краљевској династији, која је својим доласком на престо створила нову епоху у историји данашње Србије.

Тај дан ће се прославити по целој краљевини, служиће се службе и благодарења и цео ће народ на тај свечани и значајни дан помолити се Богу да и даље чува Србију, као што је и до сада чувао!«

Седница епархијске конзисторије бачке.

Јуче је под председништвом епископа Митрофана одржана конзисторијална седница епархије бачке. Присутни: прота Ћирић и прота Борота, поп Божа Поповић и Софронije Јаконић; од световних: др. Бранко Илијћ и др. Витомир Лудајић. Решено је свега 63 предмета, од којих спомињемо све главније и начелније: У предмету отправине бившег конзисторијалног фискала др. Полита, решио је саборски одбор, да ова ствар не спада пред њега већ пред митрополијски савет. Та је ствар дакле упућена митрополијском савету. У предмету уступања једног дела парохијског стана у Чуругу, тамошњој српској земљорадничкој задрузи, на позив саборског одбора, изрекла је конзисторија своје мишљење, да парохијски дом има служити само као парохијски стан и као канцеларија за парохијско звање. — У ствари тужбе против јереја Д. Ч. у Ст. К. у једној дисциплинарној ствари, решено је, да се дотичном пароху изда укор пред конзисторијом и да сноси истражне трошкове. — У ствари личног помоћника у Лалићу, гледе парохијског прихода, решено је, да се упути тамошњи парох, да у смислу рескрипта има делити парохијске приходе са помоћником, уједно да се изјасни, ко му је дао дозволу да може да напусти тамошњу своју парохију. — У предмету администрације у Сомбору решено је, да се администратор парохије сомборске Славко Бокшан разреши те дужности, а на његово место до избора пароха постави јереј Т. Димитријевић из Суботице. — За администратора парохије у Станишићу, поставља се на сопствену молбу Жарко Злоколица, капелан жабаљски. — На молбу некојих грађана јегарских, да своје православне претке пренесу из српског гробља у римокатоличко, решено да се молба одбије. — Усвојена је оставка јереја Жарка Поповића на катихетству у гимназији сомборској, и изјашњење његово да задржава катихетство на тамошњој српској вишој девојачкој школи. За катихетство на гимназији, предложиће епископ Митрофан кандидате. — У ствари притужбе црквене општине у Госпођинци, против тамошњег пароха Н. Ђ., решено позвати поново дотичног пароха, да даде своје изјашњење на дотичну оптужбу. — На молбу дружине »Побратимства« у Београду, да јој се даду иконе чурушке цркве да их изнесе на изложби, решено је, да се ове не могу дати, јер су освећене. — Припуштено је 6 богослова, да полажу стечајни испит. — На пријаву проте Бороте, да у многим црквама нема антиминеа, решено, да се из епархијског фонда предујми потребна свота за набавку тих антиминеа, да би се потребним црквама издати могли.

Руско-јапански рат.

И последња јапанско енглеска-чивутска нада, потпуно се изјаловила. Куроки, који је са својих 5 дивизија за рана прешао био Тајчихо, и убрзо добио још појачања, није могао да пресече пут Куропаткину, а још мање је уништена руска позадница. Шта више, сад се даје тек јасно разумети онај званичан извештај јапанског маршала Ојаме, да о догађајима с оне стране реке Тајчихо, нема никаквих извештаја. Немачки пуковник Гетке то потпуно расветљује. Куроки је у четвртак провео своју војну. Куропаткин је одмах у петак са језгром својим пошао против њега, касније је заподео борбу, но Куроки не само што није смео да је прими, већ се у вече поново повукао био натраг преко реке. Наравно, да онда своју задаћу није ни могао да реши. Сви извештаји без разлике наводе, како је Куропаткин извео своју војску већ и из најопаснијих места, дакле опасности по њу више нема. Енглеско чивутски извештаји онако ради утехе, признајући то наводе, како све три јапанске војске журе за Русима које око не заустави на путу, вијаће их чак до иза Мукдена, који Руси и онако празне. Но најзанимљивије је, како су јапанске војсковође ванредно веште, да и свој неуспех изнесу као успех. Куроки је код Јантаја требао да пресече пут Русима и неда им преко њега напред према Мукдену, а обе друге јапанске војске хитале су да с леђи и с бока нападну Русе. Енглеско чивутске вести већ су учврстиле биле, како су Руси потпуно опкољени и катастрофа њихова сигурна. Сад пак из Токија шаљу овакав брзојав: Североисточно од Јантана дошло је до оштре борбе. Руси су се повукли преко Јантаја (према Мукдену) Јапанци су посели Јантај. (Дакле Јапанци који су баш требали да пресеку то повлачење, посели су само Јантај онда кад су га Руси напустили у правцу према Мукдену) Ово најбоље сведочи, ко је извукао краћи крај у тој борби.

О борби око Порт-Артура стигло је више извештаја и они најбоље сведоче, какви су страшни порази јапански и какво је јадно стање њихове војске тамо. А други извештаји сведоче, да су потпуно истините оне вести, да се око Порт-Артура боре и старци и деца, и да је Јапан потпуно исцрпљен са војском, јер и оне нове чете, које се се кренуле из Токија, састоје се из младића махом испод 20 година. Ето су чим мисли Јапан извојевати ову борбу, која ће истом тек наступити у правом јеку. И доиста што ближе Карбину, пропаст њихова све сигурнија, јер истом иду Мара и сватови.

Најновије вести ово су:

Неистинити гласови.

Из Лондона је пронета вест, да је позадница Куропаткинова посве уништена а језгро његове војске да је у највећој опасности, да буде опкољено. И наводи се још, како у повлачењу руске војске, које је повлачење у осталом Куропаткин у напред предвидео, неби била наступила катастрофа, да Штакелберг није био криво разумео заповест Куропаткинову, те услед чега је прва сибирска војска готово уништена. — Каснија лондонска вест пориче све ово, што је горе наведено.

Повлачење Куропаткиново.

Из Лондона јављају, како је Куропаткин језгро своје војске, при повлачењу према Мукдену, већ спровео поред опасног места код Јантаја, где му је Куроки хтео да пресече пут. Јапанци су се у три паралелна правца кренули да гоне Русе, до Мукдена па још и даље, ако им не пође за руком да добар део руске војске задрже на путу и униште. Наводи се још како су Руси оставили Љаојанг у рушевинама. Магазине су претворили у згаришта а кинески део вароши разрушили су јапански топови. — Даље јављају из Лондона, како јапанска војска неће ићи даље од Мукдена и како у Токију знају, да освојењем Порт-Артура и повлачењем руским из Мукдена неће бити крај рату. Други део рата да ће отпочети идуће године и тада ће се тек тада решити судбина овог крвавог рата.

Повлачење из Мукдена

Лист „Рус“ доноси вест из Мукдена, да су Руси отпочели већ да одвлаче све оданде у Карбин, пошто је непријатељ само још четрдесет километара удаљен од Мукдена. Све се већ у велико преноси. О томе пишу већ и лондонске новине и наводе како ће Јапанци Мукден учинити својом зимницом.

Пуковник Лињевић.

Проносе се вести да се између Карбина налази руска војска, која се 1. јулија кренула из Нижњег Новгорода. Њу предводи пуковник Лињевић. Тврди се још, како су Куропаткин и Лињевић утврдили она места, где ће спојити своје војске. Куропаткин је у понедељак на прузи Јантај-Мукден на 40 километара прегледао цело земљиште.

Извештај пуковника Гетке.

Немачки пуковник Гетке, послао је овај извештај: Прошле недеље, били су одбијени сви нападаји Окуа и Ноцуа и држана је још јака снага у резерви. Међу тим су 5 дивизија Курокијевих прешли били реку Тајчихо, због чега је Куропаткин у четвртак пошао против њега, оставивши један део своје војске у стражњим положајима у Љаојангу. Одма, за тим, отпочео је Оку поново да напада. У четвртак, петак и суботу у јутру, бомбардовао је Љаојанг, жељезничку станицу, шанчеве и чешће је одлучно нападао. Веза између Мукдена и Љаојанга, била је све до у суботу у подне потпуно слободна. Генерал Куропаткин, борио се у петак против Курокија 12 километара југоисточно од Јантаја. Куроки се уздржавао борбе и у вече натраг вратио преко Тајчиха. Губитци руски за време петодневне борбе износе 10.000, а јапански 20.000. Исход рата зависи од одлуке руских војсковођа. Руси су ноћу напустили Љаојанг и у најбољем реду се повукли преко Тајчиха.

Друга вест из Берлина јавља, како су се Руси до Јантаја повукли у најбољем реду, и да су јако претеране енглеске вести о борби око Љаојанга. Извештач „Берлинског Таглата“ наводи, како је још у петак у вече био у телеграфској вези са пуковником Геткеом и дознао да је повлачење извршено у најбољем реду.

Борба око Порт-Артура.

Из Чифуа јављају, како је у Порт-Артур стигао један велики пароброд пун брашна, који је одушевљено дочекан у Порт-Артуру. У Даљном се искрцала 8. јапанска војска, да појача опсадну војску. У Порт-Артуру понестаје ране за коње. Поврће је врло скупо. Да би добили отворене положаје за топове, спремају се у Порт-Артуру да поруше кинеску варош. 100 бегунаца стигло је из Порт Артура у Чифу и тврде, да су Јапанци од среде до петка непрекидно нападали на град нарочито с истока, но да су од свуда сузбијени са великим губитцима.

Даље јављају из Лондона, да јапанска војска пред Порт Артуром јако страда од гровнице. Блокада је посве немоћна, јер посаду са сува обилато снабдевају са раном. Јапанци сваког дана очекују да порт-артурска флота исплови и покуша да се пробије. — „Дели Кроника“ доноси да се из Токија ове недеље кренуло 14 нових јапанских компанија, да појачају порт-артурску опсадну војску која је за време јуриша изгубила 25.000 људи. Снага садање опсадне војске износи 45.000. Држи се, да посада порт-артурска броји само 11.000.

У Париз је стигла вест, да се у понедељак кренуло из Токија 6 регимента за Порт-Артур и да ће се још војске послати тамо. Војску која је сад на путу сачињавају махом младићи, у којој је пуно и млађих од 20 година. Још јављају из Токија како не трпи само оскудицу у рани посада порт-артурска већ јако пати због тога и војска Ногијева.

Вести из места и са стране.

Призивање св. Духа.

Данас, у среду, у 9 сах. пре подне, било је призивање св. Духа у св. Николајевској цркви а за децу овд. срп нар. основне школе. Од 1. септембра до сад трајало је и траје још уписивање, а чим се ово заврши, почеће редовна предавања. И ако се у нашој општини црквеној тачно отварају основе школе 1. септ., опет не може строго на време да почне предавање, а то због тога, што су родитељи одвећ спори, те некако врло тешко се накањују, да децу своју на време упишу. Не би дакле, шкодило, кад би се сви спори родитељи пожурили на ове врсте своју дужност, на ма — крајњем случају — и преко политичке власти и њених органа. Јер ако неће бити реда у у Н. Саду, да где да га буде?

Конгрес за светски мир.

Из Ст. Луја јављају, да ће на седницама интерпарламентарне конференције, која ће се одржати од 12—24. септембра ове године, председник америчке групе Рихард Бартолд изнети предлог, да се умоли председник америчких сједињених држава, Розвелт, да сазове конгрес за светски мир.

Ердељски Саси против реформа у основној настави.

Јавили смо, како је конзисторија саске евангеличке вероисповеди решила да је упути угарској влади меморандум против новог законског предлога о основним школама. Сад пак јављају, како ће тај меморандум предати мађарском министру просвете велика депутација, која ће министру и усмено предочити рђаве стране тога новог предлога. Депутација ће то исто учинити и код министра председника Тисе. Заиста, кад човек посмотри ову и оваку политику, неможе да се довољно начуди угарској влади и да разуме ту њену политику, којом држава ништа неће стварно успети, а којом ће се стварном напретку наставе тако много нашкодити.

Прва земљорадничка задруга у Ст. Србији.

У Гњилану у Старој Србији основана је земљорадничка задруга, која је уједно и прва у целој турској царевини. На Илијин дан ове године састане се у црквеној порти у Гњилану повише чланова тамошње српске општине и велики број најугледнијих грађана те после дужег договарања оснују ту задругу. Задруга је основана по угледу на наше и на стране земљорадничке задруге а биће јој циљ: ширење пољопривреде у том крају. Сваки задругар улаже у задругину касу недељно по шест гроша. Улагање ће трајати три године, и из тог ће се капитала куповати разне модерне пољопривредне справе. Задруга до сад броји 50 чланова.

Народна забава у Вршцу.

Читамо у вршачком „Родољубу“: На Велику Госпођу приредила је наша Ратарска Читаоница у дворници код вароши „Париза“ своју седму народну забаву уз пријатељско суделовање панчевачког срп. ратарског певачког друштва, и вршачког српског црквеног као и занатлијског певачког друштва. Тога дана у подне приспеше панчевачки ратари у пратњи г. дра М. Мушицкога у Вршац, а одбор ратарске читаонице одмах их је разместио по становима. Зближавање панчевачких и вршачких ратара врло је лепа и корисна замисао, која се ево ове године први пут остварила. Наши вршчани посетише први Панчевце зимус о Св. Три Јерарха, а Панчевци им вратише сада посету. Сама забава била је сјајна. Преко 800 душа беху на њој. Забаву је отворио г. Мита Клицин, који је у свом изврсном говору више пута нагласио корист од овог зближавања. За њим је мушки збор српске ратарске читаонице отпевао „Лаку ноћ“ од Јенка. Овом приликом морамо похвалити марљивог зборовођу г. Васу Лазаревића, који је тако вешто обучио „просте“ ратаре оном фином нијансирању у динамичком изражају. Заиста, онако прелажење из forte у pianissimo и обратно, од неколико година велика је реткост у нашим певачким друштвима. За вршачким ратарима певали су Панчевци Товачовскога „Долине тутње“, што се је веома свидело присутнима, тако, да су били принуђени отпевати још једну народну песму. Наше црквено певачко друштво, као и наше занатлијско, задовољише потпуно публику својим складним певањем. А најлепша тачка у програму беше Мокрањчева II. Руковет, који је певао мешовити збор српске ратарске читаонице. Милина је било погледати наше „кеке“ на подијуму. Вештина зборовође г. Васе Лазаревића заслужује велику похвалу, јер је њоме најјасније доказано да су наши ратари са својим мушким и женским гласовима врло лепо, богато и најзахвалније градиво за певање чак и Мокрањчевих композиција. Нама је познато колико воље, знања, труда и стрпљења треба уложити у извађање Мокрањчевих руковети, па се надамо да ће и одбор наше ратарске читаонице наћи згодан начин, да своме марљивом зборовођи захвали.

Добричина министар.

Француски лист „Фигаро“ прича, како је Spuller, бивши министар просвете у Казимир-Пј рову кабинету, примио једног јутра пошту од вратара у министарству.

— Чујте ме, пријатељу, рече министар слузи, јесте ли ви били синоћ у служби?

— Јесам, г. министре!

— Онда око 1/2 12 не бесте овде?

— Не бејах, г. министре, одговори портир дршћући од страха, да је већ изгубио службу. — Болесна ми је мати, господине министре па сам ишао да је походим...

— То је врло лепо од вас, и ја се надам, да ће ваша госпођа мати скорим оздравити. Али ако, Боже сахрани, она узмора још дуже боловати, то бих вас ја молио за нешто...

А портир слушаше с отвореним устима.

— Кад и опет пођете својој матери — продужи министар мирно даље то вас молим, да ме не затворите и опет у мојој соби, јер сад сам морао целу ноћ у њој остати, пошто нисам могао напоље из ње.

Дворови руског цара.

Руски цар Никола II. има у Русији више од сто разних дворова, палата, вила. У тим палатама стално има 33.000 слугу, кувара, собара, пажева, собарица, коњушара, јахача, чувара, баштована и шумара. Плате свих ових лица износе на 18 милијона марака. У царевим разним коњушницама има преко 5000 коња за јахање и теглење, а на царевим имањима има разне стоке око 50.000 комада. Већину тих палата цар Никола II. није још ни видео, а становао је до сад само у неколико од њих.

Кратке вести.

Краљ Петар посетио је прошле недеље београдско стрелиште и свечано отворио дванаесто земаљско гађање.

— У Северној Америци појавио се велики штрајк. Овом приликом штрајкују 150.000 касапа.

— У Гњилану у Старој Србији, напали су Турчићи српске ђаке батинама и каменицама. Полиција турска, као што се могло очекивати, мирно је посматрала овај турски силеџилук.

— У Београду подиће се нова зграда за гимназију. Зграда ће бити најмодерније удешена и стаће око 300.000 динара.

— Шпански краљ Алфонз посетиће идуће године са великом флотом немачког цара у Килу. Том приликом Немци ће приредити велике свечаности.

— Руски цар Никола II. потписао је указ, по коме се на место убијеног Плеве-а за министра унутрашњих послова поставља државни саветник Платонов.

— У Њујорку био је ових дана велики пожар. Погинуло је 20 особа, већином жене и деца.

— У Милану је неки хемичар Травињи пронашао нов метал који се тако сјаји као злато и боја му је иста.

— Медлинг, варош поред Беча славила је ових дана хиљадугодишњицу свога постанка.

Изјава.

Господине уреднче!

У најновијем, 192 броју „Браника“, има вест, да су ме у Источној Азији, ухватили Руси, те одмах предали Јапанцима не би ли својим глупостима порадио, да оглупаве Јапанци.

У хатар истини, морам изјавити, да горња вест у „Бранику“, није сасвим потпуна. Јер осим онога, што су ме ухватили Руси и предали Јапанцима, био сам затворен и у корејанској лудници. А пустили су ме онда, кад се испоставило, да су се забунили, јер су ме погрешно држали за дра Полита, управника „Браника“, о коме се прочуло, да долази у Јапан, да тамо тражи: вођство, фишкалат и познатих 70.000 форината кад већ овде није могао добити.

Молим Вас, да ову изјаву штампате, на чему Вам унапред благодарим.

Јесам и остајем:

Ваш искрени извештач
из Источне Азије.

Књижевни прикази.

С пута кроз српски југ, написо Мита Ђорђевић. У Новом Саду, Српска Штампарија дра Светозара Милетића 1904. Цена 60 пот.

Ова лепа и занимљива књижица изашла је у дванаест подлистака у »Застави«. Описује пут српских учитеља од Новог Сада преко Славоније и Хрватске и Далмације на Цетиње и повратак с Цетиња преко Херцеговине и и Босне кући. Књига је написана врло лаким и лепим стилом и лепим, чистим језиком. Сама тема која се обрађује, врло је примамљива и та књижица ће добро доћи сваком, ко би хтео мало боље да се упозна с тим српским крајевима, а нарочито као путовођа ономе, ко би и сам хтео да се крене на тај пут — на српски југ.

Брзојави „Застави“.

Стигли 25. августа.

Руско-јапански рат.

Токио. Североисточно од Јантаја дошло је до оштре борбе. Руси се повукли преко Јантаја, који су посели Јапанци. (Види опис рата. Пр. у „З.“)

Мукден. Јака одељења отишла су према југу, да заштите повлачење Куропаткиново.

Петроград. За најкраће време мобилизоваће се већа одељења.

Петроград. Куропаткин јавља: Руска војска је продрла јуче према северу. Њен положај није више опасан, а до скора су јој претили Јапанци и у уском фронту и левом крилу. Лево крило било цео дан у борби, али су губитци мали.

Мукден. Руси су напустили штацију Тајче.

Чифу. Синоћ се чули топови у правцу Порт-Артура. Руси очекују данас напад с мора и са сува.

Занцибар. Енглеска крстарица наишла је на руске крстарице „Петерсбург“ и „Смоленкс“ и предала налог руског цара, да се врате у Европу.

Мукден. Руска војска се не повлачи према Мукдену, него према Тијелингу.

Чифу. У Дални лежи 10 хиљада Јапанаца у болници. Пате од берибири, која се болест свршава наглом смрћу.

Токијо. Куроки је код Јамбаја наишао на јак руски отпор и тек после неколико дана (кад су Руси отишли пр. ур. „Заст.“) сломио је тај отпор. Отуд се може разумети, да су се Руси могли повући.

Војне реформе.

Будимпешта. Последњи извештај војног министра Питрајка, који је изнео владару, односи се на нов обранбени закон. У начелу се примењује двогодишња служба и нацрт тај поднеће се једном и другом сабору, који ће се убрзо састати.

Нови руски министар.

Лондон. По петроградским вестима сенатор Платонов наименован је за министра унутрашњих послова.

Трговина

НОВИ САД, 25. августа 1904. г. — Пшеница прве каквоће нова 10·——— ф. Пшеница средња 9 ф. 80—90 н. Пшеница лакша роба 9 ф. 60—70 Наполица. 9 ф ——— Јечам 7 ф. 10—30 Зоб 6·80—90 ф. до — ф. Кукуруз у зрну 7·30—50 ф. ——. ф. у зрну нови — ф. ——— у клипу — ф. ——— н.

Маст 66 фор. Сланина сува 68 фор. дебела пљена 68 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	42—43 нов.	живе
„ средњи . . .	40—41 нов.	мере
„ лаки . . .	38—39 нов.	
Теоци .	32—36 нов. по кили	
Јагњци	7—14 фор. по пару	
Овци .	——— фор. по пару.	

Остање воде под Новим Садом.

5. сеп. било је	0·95 кат
6. сеп. било је	0·98 кат

КЊИЖАРНИЦА
Милана Ивковића
У НОВОМ САДУ
потребује једног старијег помоћника и шегрта. Ступање што пре. 870 1—2

ПОМОЋНИК
бравже мешовите робе, изврстан мануфактуриста, добар продавац са подпуним знањем сва три земаљска језика, може одма примљен бити. Оферти на немачком језику а по могућству се жели — фотографија.
Tompak & Heinrich
869 1—1 у Терезовцу (Славонија).

Хамлет из Тускулума.

Новела **Рихарда Фоса.**

(Наставак) (7)

У последње време посећивао га је чешће један стари калуђер капуцинац из неког манастира недалеко од Тускулума. Салватор га је испрва с неповерењем предусретао и плашио га се, али мало по мало па се упознаше и посташе добри пријатељи.

Овај добри калуђер одмах је прозрео у душу Салваторову и старао се да у срце његово усади врлину и љубав према Богу о коме он готово ни појма није има. У томе је лако успео. У Салватора је било чисто, непокварено срце и на њега је лако било накалемити све што је добро и племенито. Добро семе пало је на добру земљу и разуме се уродило је добрим плодом.

Салватор се дуго канио и једва се једном усуди те запита доброг калуђера: „Да ли се очева заклетва мора извршити“. Са највећим нестрпљењем ишчекивао је да ли ће калуђер рећи: „да“ или „не“.

— Мора синко, иначе проклетство пада на онога ко заклетву не испуни и он за то мора и пред Богом одговарати.

Ова изјава калуђерева опет учини преврат у младога Салватора. Он је његове речи тако протумачио, да освету над убицом свог оца мора извршити, и сад је био на чисто шта треба да ради. Али како убицу да нађе? Ако га ослободе, можда ће га и наћи, али ако га не ослободе, што је извесно, шта ће онда?

Оваке мисли срце су му раздирале и он је већ био изгубио сваку наду на своју будућност, више му се није ни милило живети и молио је само Бога да му што пре помогне, да га уклони с овог неправедног света. Ноћу није никако могао заспати. Пред очи му је често излазила слика Маријина, како седи као на престолу сва у бело обучена, са китом цвећа место скиптра у руци а смеши се умиљато на њега После би та лепа панорама полагано ишчезла а место ње појавила би се страховита „вила Цицеронова“ сва крвљу упрскана, за тим би се појавио његов отац онакажен и искрављен и његов страшан глас:

„Салваторе! освети ме!“ тргао бих га из сна.

Равно годину дана провео је Салватор у тамници и суд за све то време о убијству у Тускулуму више ништа није могао дознати. Напослетку сви се сложише у томе, да је убијство извршено из освете, као што се у овим крајевима чешће дешава, и из сажаљења према младоме оптуженику, који је од дугог затвора био ослабио, да су се бојали за његов живот, решише да се ослободи као невин из недостатка доказа.

Баш је била недеља, кад Салватора пустише из затвора. Његовој радости сад није било краја. Испрва чисто није могао да верује да је слободан, бојао се да и то није само какав леп сан, после кога има опет да наступи страшна јава.

Тог дана у Фраскати је била нека велика црквена светковина. Улицама је врвио силан свет ка саборној цркви. И Салватор пође тамо из радозналости.

На тргу и пред црквом било је тако много народа, да се није могло проћи. У један мах забрујаше звона, загруваше прангије, преко трга се с места начини широк пут, а мало за тим наиђе и литија.

Напред су носили велики крст са иконом распећа Христовог; за крстом су ишли свештеници, па онда певачи, а за њима цела пратња. Салватор је непомично стојао уз црквени зид и гледао шта се око њега збива. У том литија дође близу њега, људи обучени као маске, који у црвено, који у плаво, који у бело, који у црно одело и т. д. ишли су у реду све два и два; лупање звона и пуцањ прангија нису никако престајали. Куд год је литија пролазила, с провора су бацали зелене гранчице и цвеће. Кад дођоше пред цркву, литија стаде. Свештеници су нешто читали, а сви су за то време клечали. Једна жена дрмну Салватора за скут, те и он као и остали, паде на колена.

Пошто се то сврши литија редом уђе цркву. Између осталог света Салватор спазио један ред самих девојака. Свака је имала плаву хаљину, бели вео на лицу и венац од цвећа на глави. Те младе, невине девојке, њихови родитељи који су што тешко сгрешили, дали су у калуђерице, е да би као тиме Бога умилостивили да им грехе опрости. Салватор међу њима спази и Марију и викну што год је могао: „Марија“! али глас његов угуши се у брујању звона и она га не чу. Кад девојке уђоше у цркву и Салватор пође за њима. У цркви је очима једнако тражио Марију, али је не могаше никако видети, као да је у земљу пропала. Салватору се учини као да се сва црква окреће око њега, оне свеће и полијељеји играли су му пред очима, у вис су се дизали читави облаци дима и Салватор као да чу да га него три пут зовну: „Салваторе! Салваторе! Салваторе:“ трже се, погледа још неколико пута по цркви неби ли смотрио Марију, па кад виде да је нема, прогура се кроз светину, изиђе из цркве и оде брзим кораком у Тускулум.

— — — — — — — — — —

Како није добро знао пут, приспе тек у вече у Тускулум. Био је уморан и изнурен као да је недељу дана путовао. Уз пут мораде проћи поред злокобне „виле Цицеронове“. Ова развалина побуди у њему још свеже успомене на грозну смрт очеву. Као да још гледа пред собом његово мртво унакажено тело крвљу окупано а у крви своју десну руку, којом се заклео да ће оца осветити. Пошто се ту од умора одморио удвостручи кораке и за по сата био је код куће.

Лаурина узвикну од радости кад га виде и хтеде полетети у сусрет да га загрли на своје материнске груди, али се не могаше од узбуђења с места маћи.

„Мати“! узвикну Салватор купајући се у сузама од радости и обеси јој се о врат. Из куће изиђе један човек — Марко Маријани.

Салватор приђе те се с њим поздрави.

(Наставиће се.)

СТЕЧАЈ.

На оставку г. Александра Дрндарског, овим се поново расписује стечај за учитеља у Вел. Гају. Плата је на годину 700 круна 4 ланца добре ораће земље на коју учитељ плаћа терет, 60 круна у име огрева, 10 круна паушала, слободан стан са баштом, 2 собе и кујном и других незнатних прихода и т. д.

Пријавити се могу само они, који су срп. учитељску школу свршили. Дужности су учитеља све школ. уредбом прописане.

Рок пријаве је до 4. септембра по старом календару о. г.

Из седнице местног школ. одбора у Вел. Гају, 22. авг. 1904. год.

867 1—1 Школски одбор.

ИЗВРСТАН ПОМОЋНИК

шпецерајске струке, окретан детајлиста, који говори немачки, мађарски и румунски може добити место. Понуде ваља упутити на

Waarenhaus
Jozef Schvarcz
855 2—3 Resica.

Стечај.

Расписује се стечај за

КЊИГОВОЂУ

у „Народној банци као акц. друштво“ у Јарковцу.

Плата у готовом К 1400, станарина у готовом К 200.

Рок стечају истиче 25. септембра п. н. к. до којег дана имају молитељи своје молбе реченом заводу поднети.

УПРАВА

835 6—6 јарковачке народне банке.

МАНУФАКТУРНА, ПОМОДНА И ПЛАТНАРСКА ТРГОВИНА

Павла Д. Јовановића

У ЗЕМУНУ

потребује помоћника; вешти продавци имају првенство. 865 2—2

ЗАНАТЛИЈА

браварске или сличне струке, вешт свом занату, са 2—3 хиљаде круна готовине, тражи се као друг за један изврстно добар, врло уносљив посао без икакве конкуренције за Аустро-Угарску. — Понуде се умољава управити под „Занатлија“ на администрацију овог листа. 866 1—3

АКЦЕПТИРАЋУ МЛАЂЕГ ИЗВРСНОГ

помоћника за гвожђарско-шпецерајску струку, који би што пре могао у радњу ступити и који говори српски, немачки и мађарски. — Уз понуду треба сведоџбе у препису послати, а такође означити какву плату захтева.

SAMUEL SCHAFFER
868 1—2 у Ердевику (Срем).

Бр. 200/904

Објава.

Управни одбор за руковање општинским ритовима јавља, да ће на јавној лицитацији од дана лицитације до 1. септембра 1905. за готов новац под ситан усев издавати следеће земље:

1158 јутара оранице у чурушком риту I. залив.

355 јутара оранице у надаљском риту I. залив.

625 јутара оранице у госпођиначком риту I. залив.

940 јутара оранице у жабаљском риту I. залив.

159 јутара оранице у жабаљском риту II. залив.

483 јутара оранице у ђурђевачком риту III. залив.

202 јутара оранице у мошоринском риту III. залив.

51 јутара оранице у сентиванском риту III. залив.

249 јутара оранице у сентиванском међу риту.

509 јутара оранице у тителском риту IV. заливу.

187 јутара оранице у лочком риту IV. заливу.

126 јутара оранице у виловачком риту IV. заливу.

197 јутара оранице у гардиновачком риту IV. заливу.

204 јутара оранице у каћеском риту VI. заливу.

275 јутара оранице у горњо-ковиљском риту VI. заливу.

24 јутара оранице у доњо ковиљском риту VI. заливу.

Лицитација почеће на лицу места 14. септембра 1904. свагда у 8 сати пре подне, и то тако:

У I. заливу у чурушком риту.
У I. заливу у жабаљском риту.
У III. заливу у ђурђевачком риту.
У IV. заливу у тителском риту.
У VI. заливу у каћеском риту и непрекидно траје, док се земља у дотичном заливу не прода.

После жабаљског рита у I. заливу следује лицитација у II. заливу, а после сентиванског рита у III. заливу, следује међу рит.

П. Т. лицитанта позивају се у одређено време на лице места.

Местне власти умољавају се, да ову објаву за времена обнародују.

У Тителу, 1. септембра 1904.

Др. Турски с. р.
851 2—3 председник.

НУДИ!

II. СРПСКА ЗЕМЉОРАДНИЧКА ЗАДРУГА
у ТУРИЈИ
продаје
30 КАТАСТРАЛНИХ ЈУТАРА
КУКУРУЗА
СА КУКУРУЗОВИНОМ ЗАЈЕДНО.

Цена и услови могу се сазнати код управе.

861 2—2 УПРАВА.

ЗА МОЈУ
ШПЕЦЕРАЈСКУ-МАТЕРИЈАЛНУ И БОЈЕ
РАДЊУ
потребујем једног млађег солидног помоћника.

Стеван Николић
864 2—3 у Сомбору.

Ко треба филијалисту
СА КАУЦИЈОМ?

Трговачки помоћник, спецерајиста тражи место филијалисте, 23. год. стар, излужен војништва. Говори српски, немачки и мађарски. Атреса: „Ђ. Б.“ Загреб, (горњи град) poste restante. 834 3—3

МОЈУ МЕШОВИТУ РАДЊУ
у Баваништу
предајем под повољним условима. Издајем или само стан са штелажима.

Обратити се на
Божидара Милосављевића
852 3—3 у Тем. Ковину.

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
НЕСТОРА П. СИМОНОВИЋА
857 2—3 У ИРИГУ
потребује два млађа и два старија помоћника. Ступање одма или 15. септембра

Ужасне су последице, ако се не предузму мере против преношења болести још за времена; ји то сад кад је скоро сваки други човек болестан и кад се, нерачунајући овамо дифтеритис, шарлах и врућицу итд. кад се страшно шири сува болест — турбекулоза*). Зато стоји сваком на расположењу да се повољи увери о ваљаности **„аутоматског апарата за децимфекцију, против ширења болести“**, па оно да у свом личном интересу својих најмилијих непропусти, да га намести у соби за спавање, становање, у својој радњи, канцеларији, магацину, радионици, нужнику итд. У просторијама, где долази много људи, нарочито тамо, где долазе болесна деца, неби смело бити без њега. Апарат је мали, елегантан и распростире пријатан мирис. Да би га и најсиромашнији могао набавити, послаће се пробе по 1 К 4 потуре франко (новац треба послати унапред) али на једну исту адресу само једаред, иначе стаје комад 1 К 50 пот. а новац се шаље унапред или се апарат добија поштанским поузећем.

Damascena Ass.,
Marillavölgy 190. 640 13—16

*) По званичној штатистици министарства унутрашњих дела умрло је 1902. год. 75,145 особа од суве болести.

Српска штедионица,
дон. друштва
у
ОКУЧАНИМА
расписује овим натјечај за мјесто
благајника,

који би уједно и послове подкњиговође обављао. — Првенство имају они, који су упућени у штедионичким пословима и који су у новчаним заводима радили.

Почетна плаћа је К 1200 и 1 % таитијеме од чисте добити.

Понуде се примају до 15. септембра п. н. са ознаком колику јамчевину могу положити и када би могли место наступити.

Управа
Српске штедионице
дон. друштва.
843 4—5 Окучани.

Плаћам најбоље!

Ко од г. г. економа жели своје жито најбоље продати као пшеницу, раж, јечам, зоб, кукуруз итд, нека се обрати уз прилагање оригиналног узорка (од по киле) назначив цијену, залиху и предајну станицу на комисионалну и зем. плодина радњу 697 9—10

Д. Цекић, Брод н. С.
Купује и продаје све врсте хране.

АМЕРИКА

Из ХАВРА полази сваке суботе.
ПУТНЕ КАРТЕ
кроз француску пругу.
Добро и брзо одпремање. — Изврсна опскрба са вином и ликером.
Ближа извешћа дају бадава и франко
Französische Linie 778 3—11
Wien, IV. Weyringergasse 8.

НОВА КЊИЖАРНИЦА
У НОВОМ САДУ,
И ТРГОВИНА ХАРТИЈЕ, ПИСАЋЕГ и ЦРТАЋЕГ ПРИБОРА
налази се у ћурчијској улици број 11.
СТАНКОВИЋ И МАРКОВИЋ.

Имају све одобрене школске књиге за српске вероисповедне, комуналне и државне школе. Велик избор свог писаћег прибора за ђаке основних школа.

Учитељима повољан рабат. На веће партије знатан попуст.

Поручбине се извршују брзо и савесно.

ПРИНЦИП: Само савестан, поштен и солидан рад води напретку!

КАТАЛОГЕ ШКОЛСКИХ КЊИГА СВАКОМ БЕСПЛАТНО.

803 5—5

ЗНАТНО СНИЖЕНЕ ЦЕНЕ! ● ЗНАТНО СНИЖЕНЕ ЦЕНЕ!

Трговина намештаја
Филијала **БОЖИЋ И МЕЦИНГ** Нови Сад

Због превеликог производа наше Осечке творнице кућевног намештаја у стању смо од данас са знатно сниженим ценама нашу припознату солидну и богато израђену робу као спаваће собе, ручаонице, салоне и т. д. и т. д. давати са знатно сниженим ценама, те најучтивије умољавамо врло поштовану публику како из места тако и са стране да овом приликом изволи нашу радњу што боље посетити.

За солидну и брзу послугу јамчимо.

1079 32—52 С поштовањем **Божић и Мецинг.**
Дунавска улица бр. 36. у г. Пајевића кући.

ОПОМЕНА!

1050 54—

Законом дозвољена и у трговини допуштен је само мој балсам једини са овом зеленом заштитном маском „ноне“ (калуђерице). Поруке и препродају од других законом недозвољених балсама судски прогоњујем.

единo прави енглески **ЧУДНОВАТИ БАЛСАМ** Од сванитетске власти и препоручен.

Опрема боца стоји под заштитном трговачког закона.

Искључиво једино место за произвођање и набавку јесте од власти концесионирана и од трго. суда протоколисана фабрика балсама Апотекара **A. Thierry** у Прегради код **Rohitsch-Sauerbrunn-a.**

Овај балсам може се употребити споља и изнутра. Он: 1.) Недостижив лек против свих плућних и грудних болести, ублажује катар и умањује лучење слузи, отклања кашаљ, који иде с боловима и лечи најзастарелије такве болести. 2.) Од напредноога је утецаја против запаљења грла, промуклости, против осталих болести у грлу. 3.) Коренито уклања гровнице. 4.) Напредно лечи болести црне џигерице, у стомаку и цревима, особито грчеве у стомаку, колику и кидање у телу. 5.) Одузима болове и лечи шуљеве. 6.) Нежно поправља столицу и чисти крв, чисти бубреге, ослобађа од меланхолије и хипохондрије, поправља апетит и варење 7.) Лечи сваку зубобољу, као болове вилица, шупљину зуба и неугодан задај уста и отклања подригивање. 8. Врло добро средство против глисте, пантљикара и падавица 9.) При спољној употреби је од напредног утецаја на ране, било нове или старе ожиљке, израстке на телу, ротлауфа, оток руку, бубуљице, ојеле делове, на опечене и смрзнуте удове, на огреботине, зуштлоге итд. отклања главобољу, зујање, сенање, реуму, зујање у ушима итд. о чему опширна упутства дају извешћа. 10. Особити је лек за сваку болест с поља и изнутра, лечи брзо и добро, а уз то је врло јефтин, за сваку кућу од особите вредности, те неби требало никад да фали, ако калиђе инфлуенца, за време колере и других заразних болести. Један једини покушај са овим балсамом свакога ће боље уверити, него ли сам овај оглас, да је балсам доиста лековит.

Прави и непокварен је овај балсам само тада, ако је свака бочица затворена са сребрном капслицом, у којој је утиснута моја фирма: **Adolf Thierry „Apotheke zum Schutzengel“ in Pregrada,** и где се налази упутство са том истом ознаком фирме. Зато треба тачно пазити увек на горњу фирму! *Где нема стоваришта мога балсама, треба директ поручивати и адресирати:* **An die Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn** Цена је плаћено за сваку поштанску станицу за 12 малих или 6 дуплих бочица 5 круна. Мање од 12 малих или 6 дуплих бочица не може се разашиљати Разашиљање бива само уз пошт. поузеће или уз предходно послату своту.

Adolf Thierry „Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn, Austria.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду